

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและชีวิตจริงเพื่อระบุปัญหาและการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ของครู
ในโรงเรียนมาตรฐานสากล

A SYNTHESIS OF SURVEY AND REAL-LIFE DATA TO IDENTIFY PROBLEMS AND SOLUTIONS FOR
LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS IN WORLD CLASS STANDARD SCHOOLS

นางสาวพรชประเวศ สัตตบุษย์วรกุล *

Passaprawes Sattabutworakul

รศ.ดร.สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา **

Assoc. Prof.Siripaarn Suwanmonkha, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล และเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน คือ คณะผู้บริหารและครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว ได้ผลดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูดำเนินการแล้วมีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในสาระการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ เนื่องจากครูมีความเข้าใจในการเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับชั้นเรียนแต่มีความเข้าใจในเรื่องเนื้อหาสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่ชัดเจน แนวทางการแก้ไขปัญหามาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนต้องเร่งส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เปิดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: passaprawes.edu@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: siripaarn_s@hotmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The objective of this study was to survey the information of the management of world class standard school curriculum in the world class standard schools, to analyze problems and present solutions of learning management of teachers from the management of world class standard curriculum. The research methodology employed was mixed-method research. The population consisted of school administrators and teachers in world class standard schools. The research instruments were questionnaires, observations lesson plans and note after teaching. The data were analyzed and presented in the forms of frequency, percentage, average and standard deviation.

The research indicated the following results. The management of world class standard curriculum, it was found that the school action was good, especially the preparation of curriculum. For the learning management of teachers, it was found that it had problems, especially in the content of independent study, because the teachers had only the process but they did not understand the content used to desire the activity in lesson plan clearly. The solution of learning management, it was found that the school had to promote and support the teacher to have training in the field of independent study and let them have time to discuss for setting the process of learning management effectively.

คำสำคัญ: หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล, การจัดการเรียนรู้, โรงเรียนมาตรฐานสากล

KEYWORDS: world class standard school curriculum, learning management, world class standard school

บทนำ

ในยุคแรกของการสิ้นสุดยุคสงครามเย็นและการก้าวเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียนต่างเห็นพ้องเรื่องความสำคัญของการร่วมมืออย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและอำนาจต่อรองกับประเทศอื่น จึงได้ประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น (ASEAN Community) ภายในปีพุทธศักราช 2558 (ประชาคมอาเซียน, online) ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันเป็นเรื่องง่าย การคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจอย่างรวดเร็วจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถคงบทบาทความเป็นผู้นำในการติดต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

จากความจำเป็นเหล่านี้ทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสำหรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 อาทิ ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร เป็นต้น ทำให้การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในยุคศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ โรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาในมิติที่กว้างขึ้น หลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความเป็นสากล มีการพัฒนาทักษะการคิดและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งการสอนภาษาต่างประเทศต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หากแต่กระบวนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ 1) ทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการศึกษาหาความรู้ 2) ทักษะและความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและเรียนรู้จากการปฏิบัติทดลอง 3) ทักษะและความสามารถในการคิดรูปแบบต่างๆ 4) ทักษะและความสามารถในการทำงานและแข่งขันกับชาวต่างชาติ 5) โอกาสในการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต และ 6) ความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ และมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555)

นโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลจึงเป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เตรียมพร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ว่าผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล ในปีพุทธศักราช 2553 – 2554 ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากเกิดความซ้ำซ้อนของหลักสูตร การจัดสาระเพิ่มเติมไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้เรียนยังขาดทักษะและความสามารถจำเป็นในการพัฒนาตนเองสู่สากล ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการทดสอบความถนัดทางวิชาการ (PAT) ในภาพรวมก็ยังไม่อยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับผลการประเมินนักเรียนของโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) และ ผลการประเมินของโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ (Trended in International Mathematics and Science Study : TIMSS) ที่รายงานว่าจะคะแนนของนักเรียนไทยโดยเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้พิจารณาทบทวนจุดที่เป็นปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล และพัฒนาปรับปรุงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยปรับเปลี่ยนจากสาระความรู้ที่เน้นความเป็นสากลเป็นสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study: IS) ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ คือ 1) สาระการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ – IS1 2) สาระการเรียนรู้การสื่อสารและการนำเสนอ – IS2 และ 3) สาระการเรียนรู้การนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม – IS3 โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า “บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล” ได้แก่ 1) การตั้งคำถาม/สมมติฐาน 2) การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ 3) การสร้างองค์ความรู้ 4) การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ ดังนั้น ทางโรงเรียนต้องนำสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study: IS) ไปสู่การเรียนการสอนด้วยการจัดทำรายวิชาเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการหรือรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ทางโรงเรียนสามารถพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบท วย และพัฒนาการของผู้เรียน

จากแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำและการดำเนินงานอันนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 35) ดังนั้นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลจึงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และ การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปใช้ดำเนินการระดับชั้นเรียน และสถานศึกษาให้การสนับสนุนและกำกับดูแลคุณภาพ ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ดวงใจ บุญช่วย (2556) พบว่า การดำเนินงานการบริหารจัดการ

หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนเถินวิทยา จังหวัดลำปาง มี 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ และ ด้านการประเมินผลการใช้ หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษาดูแลเรื่องการนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตรของครู นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูเป็นผู้จัดทำหลักสูตรและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน แต่ครูยังมีความไม่ชัดเจนในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล

จากปัญหาและผลกระทบข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อวิเคราะห์ผลของการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในสาระการเรียนรู้ที่เน้นความเป็นสากล หรือ สาระการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) เนื่องจากเป็นสาระการเรียนรู้ที่ได้เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาเฉพาะการจัดการเรียนรู้ในส่วนที่มีปัญหาและแนวทางในการแก้ไขเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มาตรฐานสากลในสาระการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 3 สาระการเรียนรู้ คือ 1) สาระการ เรียนรู้การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ – IS1 2) สาระการเรียนรู้การสื่อสารและการนำเสนอ – IS2 และ 3) สาระการเรียนรู้การนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม – IS3 เนื่องจากสาระการเรียนรู้นี้เป็นสาระการเรียนรู้ ที่เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เฉพาะ ในส่วนที่เป็นปัญหาของครูผู้สอนและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง โรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับเดียวกับมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียน มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล เพื่อนำไปดำเนินการใช้ในระดับชั้น

เรียน และสถานศึกษาต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนและมีหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
มาตรฐานสากล

การเก็บข้อมูลจากชีวิตจริง หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย โดย
ผู้วิจัยใช้การจดบันทึกในเรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล และสภาพการ
จัดการเรียนรู้ในบริบทการทำงานของนักวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีการเก็บข้อมูล และ
นำข้อมูลที่ให้ผู้คุณวุฒิวิพากษ์เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง ปราศจากอคติของผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed-method) ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจาก
การสำรวจ และ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากชีวิตจริง ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากการสำรวจเป็นการศึกษาใน
เชิงกว้างเพื่อทราบภาพรวมของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล และการจัดการเรียนรู้
ในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในส่วนที่มีปัญหา ตลอดจนแนวทางในการแก้ไข และผู้วิจัยใช้การเก็บ
ข้อมูลจากชีวิตจริงเป็นการศึกษาในเชิงลึกเพื่ออธิบายรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ คณะผู้บริหารและครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยเป็นผู้บริหารและ
ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายโดยสุ่มโรงเรียน จำนวน
40 โรงเรียนจาก 57 โรงเรียน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ผู้วิจัยสุ่ม
รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการหรือหัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คนต่อโรงเรียน กลุ่มครูที่ปฏิบัติหน้าที่
สอนในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน 3 คนต่อโรงเรียน และ กลุ่มครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ จำนวน 1 คน ต่อ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมเป็นจำนวน 8 คนต่อโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยสุ่มกลุ่ม
ตัวอย่าง โรงเรียนละ 12 คน รวมทั้งสิ้น 480 คน

2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลจากชีวิตจริง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 1 คน
คือ ผู้วิจัยในฐานะครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study)

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในส่วนที่มีปัญหาจากการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อผลการจัดการ
เรียนรู้ของครูจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและแนว
ทางการจัดการเรียนรู้สาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ของครูในโรงเรียน
มาตรฐานสากลของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และสำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (2553 และ 2555) โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
2) การจัดการเรียนรู้ของครูในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในส่วนที่เป็นปัญหาและแนวทางแก้ไข และ
3) ผลการจัดการเรียนรู้ของครูด้านคุณภาพของผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คือ แบบสอบถาม 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากชีวิตจริง คือ แบบสังเกต แผนการจัดการเรียนรู้ และ บันทึกหลังสอน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสารทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) แนวทางการจัดการเรียนรู้ในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและผลการจัดการเรียนรู้ของครูด้านคุณภาพของผู้เรียนของสำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2555) สำหรับการกำหนดนิยามตัวแปร และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด

2) จัดทำตารางโครงสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามตัวแปรที่ต้องการวัด และกำหนดองค์ประกอบให้ครอบคลุมเนื้อหาในขอบเขตการวิจัย

3) สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างของแบบสอบถามที่ออกแบบไว้ให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการวัด แล้วขอความอนุเคราะห์อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อ ผลการตรวจสอบพบว่าไม่มีข้อรายการใดที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.5 และผลการตรวจสอบภาษา พบว่า มีความชัดเจน เข้าใจง่าย

5) จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้ (try out) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

6) นำเครื่องมือมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ แล้วขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสังเกต (observation form)

ศึกษาเอกสารแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) แนวทางการจัดการเรียนรู้ในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และผลการจัดการเรียนรู้ของครูด้านคุณภาพของผู้เรียนของสำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2555) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดหัวข้อในการสังเกต และ นำแบบสังเกตที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

แผนการจัดการเรียนรู้ (lesson plan)

1) วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้เวลาเรียนและน้ำหนักคะแนน

2) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดผลการเรียนรู้ สรุปสาระสำคัญ กำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

3) วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4) รวบรวมแผนการจัดการเรียนรู้นำเสนอหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการและผู้อำนวยการโรงเรียนตามลำดับ เพื่ออนุมัติการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

5) นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังสอน (note after teaching)

วิเคราะห์จุดประสงค์ในการเรียนรู้และผลการจัดการเรียนรู้รายคาบเพื่อกำหนดหัวข้อในการบันทึก และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จหรือปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับนำไปใช้แก้ไข ปรับปรุงเพื่อพัฒนาในคาบต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ พร้อมทั้งดำเนินการติดตามแบบสอบถามโดยใช้โทรศัพท์ติดตาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชีวิตจริง ผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในการ ทำงานของผู้วิจัย และสอบถามในกรณีที่ไม่พบหลักฐานเป็นเอกสารหรือไม่ได้เป็นคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมใน การทำงานตามหัวข้อในการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์และ หาค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์ การกระจาย (C.V.) ค่าต่ำสุด (min) ค่าสูงสุด (max) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากชีวิตจริง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และให้ ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยเกณฑ์การคัดเลือกของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) เป็นครู ที่สอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รางวัลหนึ่งแสนครูดีของสำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา และ รางวัลครูสอนดีของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) 3) ครูเชี่ยวชาญของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) 4) จบการศึกษาระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์บัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา 5) อยู่ในโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถ พิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.) และ 6) ได้รับการคัดเลือกจากโทรทัศน์ครูในเรื่องการ เตรียมการสอนและการสอนวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียน มาตรฐานสากล ได้ผล ดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตรมาตรฐานสากล

จากการสำรวจ พบว่า ในกลุ่มรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการและหัวหน้างานหลักสูตร องค์กรประกอบที่มีการบริหารจัดการดีที่สุด คือ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.34$) ในกลุ่มครูผู้สอนใน รายวิชาของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง องค์กรประกอบที่มีการบริหารจัดการดีที่สุด คือ การแต่งตั้ง คณะทำงาน ($\bar{x} = 4.06$) และ ในกลุ่มครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์กรประกอบที่มีการบริหารจัดการ ดีที่สุด คือ การแต่งตั้งคณะทำงาน ($\bar{x} = 3.97$) และจากชีวิตจริง พบว่า ในโรงเรียนมีการดำเนินงานครบทุก องค์กรประกอบ คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ การจัดทำเป็นหลักสูตร สถานศึกษามาตรฐานสากล การนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาขอความเห็นชอบ การนำ หลักสูตรไปใช้ และการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล แต่องค์ประกอบ การ วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ และการวิจัยและติดตามผลการใช้ ผู้วิจัยยังไม่พบชัดเจน

ด้านการดำเนินงานระดับชั้นเรียน

จากการสำรวจ พบว่า ในกลุ่มรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหาร งานวิชาการและหัวหน้างานหลักสูตร องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การจัดทำโครงสร้างรายวิชา และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ รายคาบ ($\bar{x} = 4.06$) ในกลุ่มครูผู้สอนในรายวิชาของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การจัดทำโครงสร้างรายวิชา ($\bar{x} = 4.05$) และ ในกลุ่มครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การจัดทำโครงสร้างรายวิชา ($\bar{x} = 3.73$) และจากชีวิตจริง พบว่า ในโรงเรียนมีการดำเนินงานครบทุกองค์ประกอบ คือ มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติมในของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS1) และการสื่อสารและการนำเสนอ (IS2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ของหน่วยการเรียนรู้ และการวางแผนจัดแบ่งเนื้อหา สาระในหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชาในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS1, IS2) ให้เหมาะสมกับเวลาและการพัฒนาผู้เรียน การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ ตามกระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้น และการกำหนด เป้าหมายการดำเนินกิจกรรม ครูกำหนดรูปแบบกิจกรรมเป็นกิจกรรมจิตอาสา และให้นักเรียนเป็นผู้คิด รายละเอียดของกิจกรรมด้วยตนเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

ในรายละเอียดของการดำเนินการระดับชั้นเรียน ครูจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนี้ 1) รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS1) 2) รายวิชาสื่อสารและการนำเสนอ (IS2) และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์/การนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (IS3) ตามกระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้น ผลการวิเคราะห์จากการสำรวจ พบว่า องค์ประกอบที่มีการจัดการเรียนรู้ในระดับดีที่สุด คือ การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมา คือ การบริการสังคมและจิตสาธารณะ และการสร้างองค์ความรู้ ($\bar{x} = 4.01$ และ $\bar{x} = 3.96$ ตามลำดับ) ส่วนองค์ประกอบที่มีการจัดการเรียนรู้ในระดับดี น้อยที่สุด คือ การตั้งคำถาม/สมมติฐาน และการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.93$) ส่วนผลการวิเคราะห์จากชีวิตจริง พบว่า ครูได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้น และผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ว่า ควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรการสอนตรวจสอบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ว่าถูกต้องตามหลักการจัดตามกระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้นหรือไม่

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

จากการสำรวจ พบว่า ในกลุ่มรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการและหัวหน้างานหลักสูตร องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ($\bar{x} = 4.09$) ในกลุ่มครูผู้สอน ในรายวิชาของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 3.82$) และ ในกลุ่มครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 3.71$) และจากชีวิตจริง พบว่า ในโรงเรียนมีการดำเนินงานครบทุก องค์ประกอบ คือ การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คือ โรงเรียนของผู้วิจัยยังขาดการสนับสนุนเรื่องการพัฒนาบุคลากรทำให้ครูหลายคนยังขาดความเข้าใจอย่างละเอียดและลึกซึ้ง ประกอบกับการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมมีการดำเนินงานเมื่อจบภาคเรียน ทำให้ครูไม่มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

จากการสำรวจ พบว่า ในกลุ่มรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการและหัวหน้างานหลักสูตร องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{x} = 4.03$) ในกลุ่ม

ครูผู้สอนในรายวิชาของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร และการวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{x} = 3.78$) และ ในกลุ่มครูผู้สอน ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือ การประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 3.71$) และจากชีวิตจริง พบว่า ในโรงเรียนมีการดำเนินงานครบทุกองค์ประกอบ คือ การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพภายใน และการวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ชัดเจนในการดำเนินงาน เช่น โรงเรียนยังไม่มีแผนการดำเนินงานการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษามาตรฐานสากลอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม และขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในการประกันคุณภาพยังไม่ได้เน้นในส่วนความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล แต่เป็นการประกันคุณภาพในภาพรวมของโรงเรียน ส่วนการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล ยังไม่พบหลักฐานว่ามีการวิจัยแล้ว หรือ กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัย แต่โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการงานวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในส่วนที่มีปัญหาจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบ่งได้ 2 ประเด็น คือ 1) นักเรียน เช่น นักเรียนมีกระบวนการคิด/ระบบความคิดยังไม่เป็นระบบ ยังเคยชินกับการคัดลอก เป็นต้น 2) ครู เช่น ครูขาดความเข้าใจในธรรมชาติของวิชาและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ครูมีปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจากชีวิตจริง พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ มี 5 ข้อ คือ 1) ความพร้อมของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน 2) เวลาในการทำงาน 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะการคิด และ 5) ทักษะในการทำงาน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการสำรวจ พบว่า ครูควรจัดให้มีการประชุมวางแผนสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อหาข้อสรุปและวางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ครูควรหาตัวอย่างการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย และศึกษาเพิ่มเติมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือรูปแบบการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม ครูควรเข้ารับการอบรม โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านวิจัยเพื่อให้มีความรู้เป็นแนวทางเดียวกัน ครูควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ความรู้ และการจัดกิจกรรมจากเว็บไซต์ และจากชีวิตจริง พบว่า ครูศึกษาเอกสารต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหารายละเอียดของแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดีสำหรับการใช้ในการแนะนำนักเรียนให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ครูใช้ทักษะในการพูดเพื่อเป็นการชี้แนะนักเรียนให้คิดตามและสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและข้อตกลงเบื้องต้นในการทำงานแต่ละขั้นตอน ครูใช้คำถามในการเปิดประเด็นความคิดของนักเรียน ครูใช้ตัวอย่างที่ถูกต้องและเหมาะสมกับงานของนักเรียนเป็นกรณีศึกษาและใช้ในการบรรยายประกอบเพื่อให้ นักเรียนเห็นภาพการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูควรใช้ Social Media เช่น Facebook ในการให้คำปรึกษา นักเรียนนอกเหนือเวลาเรียนในโรงเรียน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล จากการวิจัยพบว่า

1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล 4) การพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา 5) การใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล และ 6) การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล จากการศึกษาเอกสาร พบว่า เป็นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเทียบเคียงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล และมีการดำเนินงานด้านความเป็นมาตรฐานสากลเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก เมื่อพิจารณาภาพรวมในแต่ละประเด็นย่อย การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆยังมีการดำเนินการเป็นส่วนน้อย กล่าวคือ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนยังมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลน้อย ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ จิตนา มั่นคง (2554) โรงเรียนควรดำเนินการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้โรงเรียนควรมีการแจ้งทำความเข้าใจกับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงานในส่วนนี้ และการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล ยังมีการดำเนินการเป็นส่วนน้อย กล่าวคือ สถานศึกษามีการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรไม่ชัดเจน แต่ในงานวิจัยของดวงใจ บุญช่วย (2556) กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการประเมินจุดมุ่งหมายตรงตามหลักสูตรโรงเรียนตลอดจนการจัดสาระความเป็นสากล การประเมินวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถตลอดจนภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารและการประเมินความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของครูผู้สอนในการสอนตามรายวิชา การจัดเวลาเรียน การใช้สื่อ อุปกรณ์ การใช้ห้องปฏิบัติการ และบรรยากาศในการเรียนรู้ การประเมินวางแผนการจัดสรรงบประมาณ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และคุณภาพของผู้เรียนเป็นพลโลก สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ที่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนมาตรฐานสากลควรดำเนินการในส่วนนี้ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การจัดทำโครงสร้างรายวิชาในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 3) การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ และ 4) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นการดำเนินการเพิ่มเติมในส่วนของสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรายวิชาตามจุดเน้นของโรงเรียน เมื่อพิจารณาภาพรวมในรายประเด็นย่อยพบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูยังขาดความชัดเจนเนื่องจากครูยังไม่เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของกษิณี เตช พุ่มสาขา และคณะ (2553) ที่ว่าครูมีความไม่ชัดเจนในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ทางโรงเรียนเร่งสร้างความเข้าใจให้ตรงกันเพื่อประโยชน์ของครูผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อำนาจการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล

1.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร 3) การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และ 4) การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานในส่วนของสถานศึกษาที่ต้องส่งเสริมให้มีการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นในการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนที่นำหลักสูตรไปใช้ในระดับชั้น

เรียน หากแต่ในผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษายังดำเนินการส่วนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมได้น้อย ครูส่วนใหญ่ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขาดการวางแผนร่วมมือ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษางานวิจัยของวิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) กล่าวว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ที่กำหนดให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ ให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.4 การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล 2) การประกันคุณภาพภายใน และ 3) การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล เป็นการทำงานของฝ่ายการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ต้อง กำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการวิจัยและ ติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลมีคุณภาพ หากแต่ใน ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษายังดำเนินการส่วนการประกันคุณภาพภายในไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่ยังไม่ได้เน้นใน ส่วนความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งในแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2552) กำหนดแนวทางไว้ว่าสถานศึกษาต้องจัดระบบการประกันคุณภาพที่เน้นการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มี เป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผลเป็นระยะๆอย่าง ต่อเนื่อง และนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลใน โรงเรียนมาตรฐานสากล จากการศึกษาพบว่า

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่พบเกิดจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแรก การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนมีการ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา บริบทของโรงเรียน และความพร้อมของโรงเรียนก่อนการจัดทำหลักสูตร ยังไม่ละเอียดครบถ้วน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะและความพร้อมในการเรียนรู้ในสาระศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง และทำให้ครูจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในตอนต้น และไม่ปฏิบัติตามหลักการ ดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ระบุไว้ ด้านที่สอง การดำเนินการระดับชั้นเรียน พบว่า ครูหลายท่านมีปัญหาในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการวางแผนจัดการเรียนรู้รายคาบ การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นปัญหาหนึ่งที่ครูหลายท่านเขียนข้อเสนอแนะมาว่าต้องไม่ทราบวิธีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาธรรมชาติรายวิชา ประกอบกับความไม่เข้าใจที่ตรงกัน และขาดความ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้อาศัยความรู้พื้นฐานของแต่ละคนในการจัด ผลการจัดการ เรียนรู้จึงไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าไว้ ในด้านการกำหนดเป้าหมายการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ พบว่า เวลาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมออกมาไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ และการให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดรูปแบบกิจกรรมรวมถึงรายละเอียดต่างๆ ทำให้การดำเนินไม่ เป็นไปอย่างราบรื่นเท่าที่ควร และบางครั้งก็มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ เนื่องจากนักเรียนสับสนความหมายกับการเผยแพร่ผลงาน ทำให้เมื่อผลงานออก มาถึงกสสเป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ผลงานมากกว่าการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ อนึ่งความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาจากครูที่ปรึกษากิจกรรมของนักเรียนที่มีความสับสนใน เนื้อหารายละเอียดของสาระวิชาการนำองค์ความรู้มาบริการสังคม (IS3) ด้วย ด้านที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุน ระดับสถานศึกษา พบว่า การที่ครูขาดความเข้าใจที่ตรงกัน เนื่องมาจากการขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ

ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในระหว่างภาคเรียน ทำให้การทำงานไปคนละทิศทาง การพัฒนาบุคลากรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากครูบางท่านได้รับมอบหมายให้สอนในสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรงเรียนมาตรฐานสากลไม่ว่าจะเป็นหัวข้อใดก็ตาม การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการยังมีน้อย ครูส่วนใหญ่ใช้ความรู้พื้นฐานที่มี และด้านที่ 4 การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนขาดการดำเนินงานในการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากลอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง การวิจัยและติดตามผลก็พบได้น้อย อีกทั้งการประกันคุณภาพในด้านโรงเรียนมาตรฐานสากลก็ยังไม่ชัดเจน ส่งผลให้ไม่มีสารสนเทศในการอ้างอิงเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานสากล

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานสากลในโรงเรียนมาตรฐานสากล จากการวิจัยพบว่า

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้จากการสำรวจและชีวิตจริงสอดคล้องกับการศึกษาเอกสาร แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) อยู่ 2 ประเด็นหลัก คือ 1) โรงเรียนต้องดำเนินการในองค์ประกอบการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง โดยอาศัย ผลการประเมินจากองค์ประกอบการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น ลดความซ้ำซ้อนของหลักสูตรที่โรงเรียนมีอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการ วิเคราะห์ผลการวิจัย ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างละเอียดเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ นิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในระดับชั้นเรียนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ครูและบุคลากรในโรงเรียนมาตรฐานสากลส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ศึกษาเรื่องผลการปฏิบัติภายหลังการนำนโยบายทางการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยในปีการศึกษา 2555 ซึ่งเป็นปีการศึกษาแรกที่มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมาตรฐานสากลแต่ละแห่งจึงมีเพียงเอกสารแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับร่าง ต่อมาในปีการศึกษา 2556 ทางสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้จัดทำเอกสารแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง เสร็จสมบูรณ์จึงนำมาเผยแพร่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในโรงเรียนมาตรฐานสากลจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ศึกษารูปแบบเนื้อหา ของเอกสารแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง ที่โรงเรียนมาตรฐานสากล นำไปใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการได้ถูกต้องตามนโยบายหรือไม่

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กษิดิ์เดช พุ่มสาขา, วัชรพงษ์ แพร์หลาย, โสภภาพรรณ เขตตราลี, อนันต์ ช้างต่อ และ เอกภาพ มลิวรรณางกูร. (2553). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสตรีอ่างทอง. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2557, จาก <http://www.sa.ac.th/web/index.php/2011-01-09-17-10-54/502-2012-04-23-05-56-43>
- เกียรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). ทักษะภาษาต่างประเทศ ความจำเป็นสำหรับยุคโลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2555, จาก <http://www.kriengsak.com/node/161>.
- จิตินา มั่นคง. (2554). การดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงใจ บุญช่วย. (2556). บริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนเถินวิทยา จังหวัดลำปาง. บทความวิจัย. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2557, จาก <http://e-article.plu.ac.th/index.php/2556/14-edu/233-edu560404>
- ประชาคมอาเซียน. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2557, จาก http://amc.kmitl.ac.th/working_groups/pr/ความหมายของประชาคมอาเซียน.pdf
- วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.